

Received/ Makale Geliş 12.03.2023
Published / Yayınlanma 31.05.2023
Volume/ Cilt (Issue/ Sayı) 7 (30)
ss / pp 386-399

<http://dx.doi.org/10.37242/pejoss.4389>
Research Article / Araştırma Makalesi
ISSN: 2687-5640
pejoss.editor@gmail.com

Arş. Gör. Alper TORUN

<https://orcid.org/0000-0002-6069-6551>

Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Erzurum / TÜRKİYE

Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA

<https://orcid.org/0000-0003-1629-6443>

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Trabzon / TÜRKİYE

İÇ MİMARLIK LİSANS EĞİTİMİNDE BİLGİ OKURYAZARLIĞI VE DERS ÖNERİSİ¹

INFORMATION LITERACY IN INTERIOR ARCHITECTURE UNDERGRADUATE EDUCATION AND COURSE PROPOSAL

ÖZET

Bilginin her geçen gün çeşitlendiği ve dönüştüğü günümüzde, bilgiye ulaşım araç ve yöntemleri de değişmektedir. Bu dönem kişinin bilgiye erişim ve kullanımıyla ilgili çeşitli becerilere sahip olmasını gerektirmektedir. Bu becerilerin kazanılması bireyi hayatta daha güçlü kılacak ve verimliliğini artıracaktır. Meslek hayatında üniversiteler, yaşam boyu öğrenme becerisi kazandırmada önemli görevler üstlenmektedir. Programlarda bilgi okuryazarlığı ile ilgili informal etkinliklere yer verilmesi ya da bilgi okuryazarlığının ders içeriklerine dahil edilmesi fayda sağlayacaktır. Meslek alanın gereksinimlerini karşılayacak şekilde bağımsız ders oluşturulması ise ileri düzeyde bilgi okuryazarlığının sağlanması için en önemli adımdır. Çalışmada iç mimarlık meslek eğitimi temel alınarak kendi kendine öğrenebilen iç mimarlar yetiştirilmesi noktasında temel bilgi okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasına yönelik ders önerisi geliştirilmiştir. Ders, meslek eğitiminde tasarım süreciyle ilişkilendirilmiş, örnek uygulamalarla desteklenmiş ve bilgi okuryazarlığının tüm aşamalarını destekleyecek şekilde kurgulanmıştır. Oluşturulan ders önerisiyle ilgili değerlendirme formu ile uzmanlardan görüşleri alınmıştır. Gelen yorumlar çerçevesinde seçmeli yerine zorunlu ders olarak tekrar organize edilmiş ve ders saati artırılmıştır. İç Mimarlık alanında bilgi okuryazarlığı ile ilgili özgün içerikte bağımsız ve zorunlu bir dersin geliştirilmesi, ileri düzeyde becerilerin kazanılması yönünde en önemli adım olacaktır. Böylece bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirilmesi hayatlarında karşılaştıkları problemleri çözme yolunda, yaşam boyu devam edecek bir öğrenme becerisi kazanmış olacaklardır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, İç Mimarlık Eğitimi, Bilgi okuryazarlığı, Lisans Dersi, Bağımsız Öğrenme.

ABSTRACT

In today's world where information is diversifying and transforming day by day, the means and methods of accessing information are also changing. This period requires individuals to have various skills related to accessing and using information. Acquiring these skills will make the individual stronger in life and increase their productivity. In professional life, universities play an important role in providing lifelong learning skills. It would be beneficial to include informal activities related to information literacy in the programs or to include information literacy in the course content. Creating an independent course to meet the needs of the professional field is the most important step to ensure advanced information literacy. In this study, a course proposal has been developed to provide basic information literacy skills to train self-learning interior architects based on interior architecture vocational education. The course is associated with the design process in occupational education, supported by sample applications and designed to support all stages of information literacy. The opinions of the experts were obtained through the evaluation form related to the course proposal. Within the framework of the comments received, it was reorganized as a compulsory course instead of an elective course and the course hours were increased. The development of an independent and compulsory course on information literacy in the field of Interior Architecture will be the most important step toward the acquisition of advanced skills. Therefore, developing information literacy skills will be a lifelong learning skill to solve the problems they encounter in their lives.

Keywords: University, Interior Architecture Education, Information Literacy, Undergraduate Course, Independent Learning.

¹ Bu makale, Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA danışmanlığında yürütülen "İç Mimarlık Lisans Eğitiminde Bilgi Okuryazarlığının Çok Yönlü Analizi ve Bir Ders Önerisi" başlıklı Alper Torun'un yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Bilginin çok hızlı değiştiği ve çeşitlendiği dünyada, iç mimarlık öğrencilerinin öncelikle bu değişime ve çeşitliliğe cevap verebilecek düşünme yolları hakkında farkındalığa sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda kendi kendine öğrenebilen, yaşam boyu öğrenme bilinciyle sürekli sorgulayan, esnek düşünebilen, bilgiyi yeni olana dönüştürebilen, karmaşıklık içeren farklı problemler ile karşılaştığında alternatif çözümler üretebilme becerisine sahip olmalıdır. Bunun için iç mimarlık alanında mesleki eğitimin verimliliğini artırmak ve öğrencileri mezun olduktan sonraki yeni koşullara hazırlamak için lisans eğitimi sürecinde bu becerilerin geliştirilmesine önem verilmelidir. Bugün mevcut eğitim sistemi içerisinde öğrenciler çeşitli bilgi kaynaklarından yararlanırken kullandıkları kitap, dergi gibi basılı yayınların, internet siteleri, video gibi elektronik kaynakların yeterliliklerini tartışmamakta, bilgiyi doğrulama adına farklı kaynaklarla desteklememekte, çoğu zaman konu ile ilişkisi ikincil bilgilere ulaşmaktadır. Diğer taraftan bilginin derlendiği kaynak, alıntı ve gönderme gibi kavramlara, alışkanlık kazandırılacak düzeyde yer verilmemektedir. Ayrıca, bilgiye nasıl erişileceğinin bilincinde olmama ya da erişilen bilgilerin süzgeçten geçirilememesi problemi göze çarpmaktadır. Tüm bunlar, iç mimarlık eğitim sürecinde geliştirilmesi gereken bilgi okuryazarlığı becerilerinin önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmada, iç mimarlık lisans programlarında bilgi okuryazarlığı eğitiminin gerekliliğine dikkat çekilmiştir. İç mimarlık lisans eğitimi için bilgi okuryazarlığını destekleyen bir ders önerisi oluşturulmuştur. Eğitim programlarında bu yöndeki dersler, eğitimi sürecinde bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazanılmasında, yaşam boyu öğrenen iç mimarların yetiştirilmesinde ve mesleki başarının sağlanmasında doğrudan etkili konulardır.

1.1. Yükseköğretimde Bilgi Okuryazarlığı

Bilgi okuryazarlığının, bilgi çağında yaşam boyu öğrenen bireyler için temel beceriler olarak görülmesiyle birlikte, öncelikli sorumlu olarak eğitim-öğretim kuruluşları bu becerilerin kazandırılmasına yönelik programlar geliştirmeye başlamışlardır. Zamanla tüm disiplinler ve eğitimin her düzeyi için gerekli olan bu becerilerin kazandırılmasının önemi üniversiteler tarafından da fark edilmiştir (Polat, 2006). Temel özelliği değişim olan bu yeni süreçte son derece katı bir disiplin altında ezberletilen bilgiler çok kısa bir sürede geçerliliklerini yitirmektedir. Bu nedenle üniversiteler öğretim hedeflerini, sorgulama, yaratıcılığı özendirme, sürekli öğrenme becerisi kazandırma düşüncesi çerçevesinde belirlemelidir (Çakın, 1998). Bu becerilerin kazandırılması yolunda üniversite eğitiminin yeniden yapılandırılması düşüncesi, bilgi okuryazarlığı becerilerini değişimin merkezine koymaktadır (Polat, 2005). Çünkü eleştirel düşünme, sorun çözme ve karar verme gibi yetilerin geliştirilmesi, etkin bilgi kullanıcısı olmayı gerektirir. Etkin bilgi kullanımı ise gereksinim duyulan bilgiye ulaşma, bu bilgiyi kullanma, örgütleme ve iletme becerilerine sahip olmayı, kısacası bilgi okuryazarı olmayı gerektirir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2002).

Yükseköğretimde, bilgi okuryazarlığı uygulamaları oryantasyon oturumları, programla bütünleştirilmiş öğretim, dersle ilişkilendirilmiş eğitim, bağımsız dersler, alana dayalı öğretim, web tabanlı çevrim içi öğretim şeklinde olabilmektedir (Polat, 2005):

- Oryantasyon Oturumları: Öğrencilere basılı ve elektronik kaynakların tanıtımının yapılması ve kaynakların kullanımına ilişkin bilgilerin bir veya birkaç oturumda aktarılması biçiminde gerçekleştirilmektedir. Genelde birinci sınıf öğrencilerine yönelik bir eğitimidir ve bilgi okuryazarlığı becerileri konusunda farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır.
- Programla Bütünleştirilmiş Öğretim: Belli bir disiplinin eğitim programının bilgi okuryazarlığı becerileri ile bütünüyle birleştirilmesi biçimindeki bu yöntem, bilgi okuryazarlığı programlarının uygulanmasında önemli bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Özellikle sağlık bilimleri gibi mesleki uygulamanın yoğun olduğu bölümlerde başarılı uygulamalar görülmektedir. Eğitim programının her yılı için tüm öğrenciler tarafından alınan dersler kapsamında, bilgi okuryazarlığı becerilerinin uygulanmasına yönelik ödevler verilir.
- Dersle İlişkilendirilmiş Eğitim: Bilgi okuryazarlığına ilişkin konular belli bir ders kapsamı içerisinde (Örn. Araştırma Yöntemleri) ve belli bir konu ile ilişkilendirilerek verilmektedir. Bu dersler doğrudan bilgi okuryazarlığı kapsamında ele alınmasa da bilgi okuryazarlık becerilerini destekleyecek niteliktedir. Temel bilgiler aktarılarak kütüphanelerde uygulama çalışmaları ile desteklenebilir. Ders sorumlusunun kütüphaneciler ile iş birliği içinde olması önerilmektedir.

- Bağımsız Dersler: Bu tür programda bilgi okuryazarlığı ayrı bir ders paketi olarak verilmektedir. Bu dersler fakülte tarafından tanımlanan bilgi okuryazarlığı tanımı etrafında düzenlenen dersler olup, seçmeli ya da kredisiz olabilmektedir. Uygulama kapsamında belli bir konu ile ilişkilendirilerek verimin artırılması sağlanabilir. Zorunlu dersler kapsamında değerlendirildiğinde tüm öğrenciler tarafından alınması yönünden daha faydalı olmaktadır.
- Alana Dayalı Öğretim: Farklı disiplinlerin kendine özgü bilgi gereksinimi ve bilgi kaynaklarının olduğu düşüncesi ile disiplin-tabanlı oluşturulmuş programlardır. Disipline özel metodoloji, terminoloji, literatür ve iletişim bilgileri aktarılmaktadır. Uygulamalar disipline özel bir konu ile ilişkilendirilerek gerçekleştirilir.
- Web Tabanlı Öğretim: Bilgi okuryazarlığı dersleri web üzerinden çevrimiçi olarak verilmektedir. Konular hazırlanırken, kütüphaneci ve bilgi işlem uzmanları iş birliği içindedir. Pek çok örnekle öğrencilerin konuları öğrenmesi sağlanırken, değerlendirme de çevrimiçi olarak yapılır. Konu, ders, amaç veya ödev odaklanılmaması bu yöntemin dezavantajıdır.

Bilgi okuryazarlığı eğitiminin nitelikli bir biçimde hazırlanması için öncelikle bireylerin ne bildiklerinin ve neye gereksinim duyduklarının belirlenmesi; onların bilgiye nasıl ve neden eriştiklerinin saptanması önemlidir (Stern, 2003). Bu bağlamda ilgili alana özgü ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak mevcut durumun tespiti yapılmalı, tespitler doğrultusunda eğitim programları içeriği üzerine çalışılmalıdır. Günümüzde bilgi okuryazarlığı ile ilişkili eğitim programları içeriğinin genel olarak:

- Erişim araçları (katalog, indeks, veri tabanı, arama motorları),
- Tarama stratejisinin oluşturulması (Boole, anahtar sözcük),
- Kaynak türleri, içerikleri, özellikleri (basılı/elektronik),
- Bilgi merkezleri (türleri, özellikleri, düzenleri, hizmetleri),
- Bilginin düzenlenmesi (sınıflama, indeksleme, notasyon),
- İnternet araçları (kullanımları, kullanım kuralları),
- Bilgi kaynaklarının değerlendirilmesi (ayıklama, sınıflama, karşılaştırma),
- Bilginin değerlendirilmesi (analiz, sentez, sonuca ulaşma),
- Bilginin kullanımı, iletilmesi (sözlü, yazılı, Web ortamında)
- Kaynak gösterme (kaynakça hazırlama, gönderme, alıntı) gibi konuları kapsamı beklenmektedir (Özel, 2016).

Ayrıca sosyal ağlar, bloglar, RSS beslemeleri, vikiler, podcast yayınları, sosyal işaretleme, etiketleme, sosyal kataloglama siteleri, ses, video, sunu ve fotoğraf paylaşım siteleri, anlık mesajlaşma gibi yeni nesil Web uygulamaları ve araçları ile ilgili konuların da ele alınması beklenmektedir (Özel, 2013).

Bilgi okuryazarlığı eğitim programlarının istenilen kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığının; içeriğin, tercih edilen yöntemin, teknik araç ve gereçlerin elde edilmek istenilen kazanımlara ulaşmada yeterli olup olmadığının sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yapılacak olan formal veya informal eğitim çalışmalarında sürekli değerlendirme yapılmalıdır. Eğitim kapsam ve içeriği; öğrenci istek ve beklentileri, ilgili alandaki güncel gelişmeler ve bilgi okuryazarlığına ilişkin gelişmeler doğrultusunda sürekli güncellenmelidir. Ayrıca bilgi okuryazarlığı becerilerinin ve bağımsız öğrenmenin geliştirilmesinde üniversite kütüphanecileri kritik bir rol üstlenmektedir (Aldemir, 2003; Polat, 2005). Bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi ve yürütülmesi, kütüphane olanakları ve teknoloji altyapısı ile yakından ilişkilidir. Bu kapsamda üniversite kütüphanelerinin altyapı eksikliklerinin belirlenip, giderilmesi ve kütüphane bilgi kaynaklarının elden geçirilip disiplinlerin gereksinimlerini karşılayacak biçimde geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

1.2. İç Mimarlık Lisans Eğitiminde Bilgi Okuryazarlığı Gereksinimi

İç mekan tasarımı, temelde uygulamaya dayalı, kullanıcı-mekan-işlev ilişkisinin belirli bir genel düşünce-kavram çerçevesinde tasarımcı tarafından kurgulandığı bir tasarım alanıdır (Kaptan, 1999). Tasarım eğitim programları, toplumsal gereksinimleri ve değişimleri gözetererek; yaratıcı, üretken,

eleştirel düşünebilen, bireylerin yetiştirilmesini amaçlar (Silav, 2012: 141; Açıcı ve İslamoğlu, 2011:40). İç mimarlık mezunlarının çok yönlü bilgi birikimine sahip olması hedeflenir. Çağdaş toplum yapısındaki değişimler ile teknolojik ilerlemelere paralel olarak farklı mekânsal örgütlenmelerin gündeme gelmesi, kamusal yapıların boyutsal olarak genişlemesi, kentin yapısında gerçekleşen hızlı değişimler, iç mekân tasarımını karmaşık bir hale getirmiş ve güncel bilgiye olan ihtiyaç daha çok hissedilmeye başlamıştır. Çevrenin sürekli değişen ve çok katmanlı yapısı, değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlar ile birlikte, disiplinler arası iş birliğinin ve iç mimari tasarımda farklı ölçeklerde çalışmanın önemi giderek artmaktadır (Garip, Garip ve Eke, 2015). İç mimarlık alanındaki çok yönlü bilgi yoğunluğu ve bu bilginin hızlı bir biçimde güncellenmesi araştırma becerilerinin meslek alanında olduğu gibi eğitim alanında da etkin olmasını gerektirmiştir.

İç mimarlık eğitimi, öğrencileri toplum içinde üstlenecekleri mesleki görevlerine hazırlamakta ve onları yönlendirmektedir. Burada iç mimarlık eğitimi hem yaratıcılık gerektiren tasarıma yönelik hem de teknik bilgi gerektiren planlama, toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutları içeren bir yapıdadır. İnsanlar ve doğanın etki ettiği süreçleri de yansıtan geniş kapsamlı bir eğitimi gerektirmektedir (Sargın, 2012). İç mimarlık eğitimi, tasarım eğitiminin merkeze alındığı uygulamalı bir süreci kapsar. Tasarım eğitimi, sadece “plastığe/biçime” yönelik geometrik, teknik çözümlerle değil, aynı zamanda sonuç ürünün oluşma sürecinde yararlanılan “felsefe”, tasarım algısı kapsamında irdelenen “psikoloji”, hayata ne şekilde geçirileceğine karar verilen “malzeme ve detay bilgisi”, ne kadara mal olacağına göz önünde bulundurulduğu “finansal” konuların kontrol mekanizmasıdır. Bu sebeple “çok yönlü bilgi tüketimi ve yeni bilgi üretimi” gibi boyutlarla yakından ilişkilidir (Turgay, 2015). İç Mimarlık eğitim programları, disiplinler arası iş birliğine önem vererek, bütünsel yaklaşım ile, nitelikli insan gücü yetiştirme sorumluluğunu içerir. İç Mimarlık eğitim programları, toplumsal gereksinimleri ve değişimleri gözetererek; yaratıcı, üretken, eleştirel düşünebilen, bireylerin yetiştirilmesini amaçlar (Silav, 2012). Bu aşamada sanat, tasarım ve teknik eğitim alan öğrenciler için donanımlı bir eğitim süreci gereklidir. Sürekli yeniyi arayan, farklı alternatif bilgilerle, yaklaşımlarla yenilenmekten çekinmeyen, yorum ve eleştirilere açık, bilgi okuryazar iç mimarlar mezun edilmelidir.

Tasarım süreci genellikle araştırma süreciyle iç içedir. Öğrenci bu süreçte araştırma yaparken; tanımlanan problem dâhilinde konuyla ilgili bilgisini geliştirir, problemin çözümü için ihtiyaç duyabileceği yeni bilgilere ulaşır, elde ettiği bilgiyi süzgeçten geçirir, amacı doğrultusunda uygun analizleri uygular, çözüm önerileri geliştirir ve edindiği yeni bilgilerden yararlanarak tasarımını geliştirir. İç mimarlık eğitiminde tasarım temelli derslerde bu süreç genelde oluşturulacak sonuç ürün için belirlenen birtakım aşamalarla bağlantılı bir şekilde, her aşama için gerekirse geri beslemeli olarak tekrarlanıp geliştirilmektedir. Uygulamalı derslerin yoğun olduğu iç mimarlık eğitiminde “araştırma yapmak” sürecin önemli bir parçasıdır. Bu kapsamda öğrencilerin araştırma stratejisi geliştirmesi gerekmektedir. Tasarım sürecinde araştırma konusunda deneyim kazanmaları öğrencilerin mesleki hayatlarında da karşılaştıkları problemleri çözme yolunda alışkanlık edinmeleri açısından anlamlıdır. Bu kapsamda öğrenci, öncelikle tasarım problemini açıkça ifade edebilmeli, ihtiyaç duyacağı bilgiyi tanımlayabilmeli, bu bilgilere nereden ve nasıl ulaşacağı konusunda fikir sahibi olmalı, bu anlamda kendisine yarar sağlayacak çeşitli bilgi kaynaklarını tanımalı, tasarım için bilgiyi elde etmenin yollarını bilmelidir. İhtiyaç duyduğu bilgilere sorunsuzca erişmeli; eriştiği bilgileri ayıklayabilmeli, güvenilirlik, geçerlilik, doğruluk, yetkinlik, güncellik gibi kriterlere göre değerlendirmeli; bu yönde farklı bakış açılarını karşılaştırmalıdır. Bilgileri çalışmasına yarar sağlayacak şekilde analiz etmeli bunun için uygun yöntemleri kullanabilmelidir. Bu beceriler bilgi okuryazarlığının “bilme, erişim ve değerlendirme” aşamalarıyla doğrudan ilişkilidir.

1.3. Lisans Eğitiminde Bilgi Okuryazarlığı ile İlgili Tasarım Temelli Ders Önerisinin Oluşturulması

Araştırmada yükseköğrenimin eğitim sistemi içerisinde yer vermeye başlanan bilgi okuryazarlığının, iç mimarlık lisans eğitimi içerisindeki karşılığı aranmıştır. Öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilebilmesine yönelik olarak lisans düzeyinde programda yer alabilecek bir ders önerisi üzerine çalışılmıştır.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEM ve TEKNİĞİ

Türkiye’de iç mimarlık lisans eğitimi veren üniversitede bilgi okuryazarlığını destekleyen 10 dersler analiz edilmiştir. Buradan elde edilen veriler, araştırmacıların deneyimi ve literatür bilgisi temel alınarak bir ders önerisi hazırlamıştır. Hazırlanan ders önerisiyle ilgili uzman görüşleri alınmıştır.

Uzman grubu listesi Tablo 1’de belirtilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda ders önerisi; dersin adı, düzeyi, yarıyılı, türü, saati, öğretim yöntem ve teknikleri, amacı, öğrenme çıktıları ve içeriği başlıklarında ele alınarak geliştirilmiş ve son şeklini almış ve öneri başlığı altında sunulmuştur.

Tablo 1. Uzman Grubu Listesi

Uzman Unvanı ve İsmi	Uzman Grubuna Seçilme Kriteri
İpek FİTÖZ	İç Mimarlık Bölümü Başkanlığı
Erkan AYDINTAN	İç Mimarlık Bölümü Başkanlığı
Tülay ZORLU	İç Mimarlık Bölümü Eğitim Komisyonu Başkanlığı
Saadet AYTIS	İç Mimarlık Bölümünde Araştırma Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Ders Yürütücülüğü
Şengül YALÇINKAYA	İç Mimarlık Bölümünde Araştırma Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Ders Yürütücülüğü
Sibel ER NAS	Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Konusunda Yetkinlik
Kıymet SANCAR ÖZYAVUZ	Yaşam Boyu Öğrenme ile İlgili Yetkinlik ve Mimarlık Bölümünde Araştırma Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Ders Yürütücülüğü
Beyhan KARPUZ	Kütüphanecilik Konusunda Yetkinlik
Muhittin İNCE	TMMOB İç Mimarlar Odası Şube Başkanlığı

3. BULGULAR

3.1. Bilgi Okuryazarlığını Destekleyen Mevcut Derslere Ait Bulgular

Araştırmanın bu kısmında; Afyon Kocatepe, Atılım, Beykent, Bilgi, Karatay, Marmara, Medipol, Nişantaşı ve Selçuk üniversitelerinde bulunan “İç Mimarlık” ve “İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı” bölümlerinde lisans eğitimi kapsamında yer almış 10 adet dersin bilgi paketleri incelenmiştir. Selçuk Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde “Araştırma Teknikleri I” ve “Araştırma Teknikleri II” isimlerinde birbirini takip eden iki ders, incelemede bir bütün olarak ele alınmıştır. Derslerin; ders adı, türü, yarıyılı, saati, amacı, öğrenme çıktıları ve içeriği karşılaştırılarak incelenmiş ve oluşturulacak yeni ders önerisi kapsamında veri elde edecek şekilde yorumlanmıştır. İrdeleme; derslerin tasarımla ilişkilendirilme durumu, uygulama çalışmalarıyla desteklenme durumu, bilgi okuryazarlık becerilerini destekleme düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme ile ilişkisi açısından ele alınmıştır (Tablo 2).

Derslerin adı, türü, yarıyılı ve haftalık saati karşılaştırılarak incelendiğinde farklılaşan yönler göze çarpmaktadır. Ders adlarından da anlaşılabilceği gibi söz konusu derslerin hepsi araştırma yöntem ve tekniklerini konu almaktadır. Ders adlarının yarısında “tasarım” kelimesi kullanılmış, bu şekilde ders içeriği meslek özelinde sınırlandırılmıştır. İncelenen 10 dersin yarısı seçmeli, yarısı da zorunlu ders olarak verilmektedir. İç mimarlık lisans programlarında araştırma yöntemlerini içeren derslerin zorunlu olması, bu konuda verilen önemin göstergesidir. İncelenen derslerin yer aldığı yarıyılar oldukça çeşitlidir. Yarıyıl tercihinin program politikaları ve diğer derslerle ilişkileri yönünde farklılık gösterebileceği sonucuna varılmıştır. Ders saatleri, 1 saatten 4 saate kadar farklılaşmaktadır. Üç derste “+2” saatlik uygulamaya yer verilmiştir. Ders saati, dersin seçmeli veya zorunlu olması ile ilgili derse alan öğrencilerin sayısında değişikliklerin oluşmasıyla ve derste yapılan uygulama çalışmalarıyla ilişkili şekilde değişmektedir.

Tablo 2. Türkiye’de İç Mimarlık Lisans Programlarında Bilgi Okuryazarlığıyla İlişkilendirilmiş Derslerin Genel Bilgileri

Üniversite	Dersin Adı	Dersin Türü	Yarıyıl	Ders Saati T+U	Ulusal Kredisi	AKTS Kredisi
Afyon Kocatepe Ün.	Tasarımda Araştırma Yöntemleri	Seçmeli	1	2	2	3
Atılım Ün.	Araştırma ve Rapor Yazımı	Seçmeli	6	1+2	2	3
Beykent Ün.	Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş	Zorunlu	4	2	2	6
Bilgi Ün.	Tasarımda Araştırma Teknikleri	Zorunlu	5	4		4
Hacettepe Ün.	Tasarım Araştırma Yöntemleri	Zorunlu	8	3	3	5
Karatay Ün.	Araştırma Teknikleri	Zorunlu	6	2+2	3	4
Marmara Ün.	Araştırma Yöntemleri	Seçmeli	3	2		2
Medipol Ün.	Tasarım Araştırmaları ve Kuramı	Seçmeli	3	2+2	3	3
Nişantaşı ün.	Araştırma Yöntemleri	Zorunlu	1	2	2	3
Selçuk Ün.	Araştırma Teknikleri I-II	Seçmeli	7-8	1		2

Kaynak: URL1-9

İç mimarlık lisans programlarında bilgi okuryazarlığını destekleyen ve araştırma teknik ve yöntemlerini konu alan dersler, amaçları, öğrenme çıktıları ve içerikleri incelendiğinde tasarım odaklı

olup olmama durumuna göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo3). Derslerin bu kapsamdaki diğer disiplinlere ait derslerden ayrılan en büyük özelliği İç mimarlık ve tasarım odaklı olmasıdır. Tasarım odaklı bu derslerin genel amacı; öğrencilerin tasarım sürecindeki araştırma ihtiyacını karşılayabilecek, herhangi bir tasarım problemi için nesnel çözümler üretebilecek bilinç ve beceriler kazandırmaktır. İncelemede, bilgi paketlerinde ifade edilen “dersin amacı, öğrenme çıktıları ve ders içeriğinde” tasarımla ilişkili herhangi bir ifade bulunmayan dersler olduğu tespit edilmiştir. Bu dersler paket bilgilerine göre bilimsel araştırma yöntemleri ile ilgili farkındalık sağlamak amacıyla.

Afyon Kocatepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde yer alan “Tasarımda Araştırma Yöntemleri” dersi, adında “tasarım” kelimesi olmasına rağmen amaç, öğrenme çıktıları ve içeriğinde tasarımla ilişkili herhangi bir ifadeye rastlanmamıştır. Beykent Üniversitesi İç Mimarlık Bölümünde yer alan “Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş” dersi, konuyu medya ve sanat araştırmaları kapsamında daraltmıştır. Dolaylı olarak ifade edilse de doğrudan tasarım odaklı amaç, öğrenme çıktısı ve içerik belirtilmemiştir.

Çalışma kapsamında oluşturulan ders önerisinin doğrudan tasarım sürecindeki araştırmalara yönelik şekillenmesi gerektiği düşünülmüştür. İç mimarlık lisans programlarında bilgi okuryazarlığını destekleyen ve araştırma teknik ve yöntemlerini konu alan dersler, amaçları, öğrenme çıktıları ve içerikleri incelendiğinde derslerin genel anlamda uygulama çalışmalarıyla desteklendiği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 4).

Tablo 3. Mevcut Derslerin Tasarım Süreciyle İlişkilendirilme Durumu

Üniversite	Dersin Adı	Dersin Tasarım Süreciyle İlişkilendirilmesi			
		İsim	Amaç	Öğrenme Çıktısı	İçerik
Afyon Kocatepe Ün.	Tasarımda Araştırma Yöntemleri	x	-	-	-
Atılım Ün.	Araştırma ve Rapor Yazımı	-	-	-	x
Beykent Ün.	Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş	-	-	-	-
Bilgi Ün.	Tasarımda Araştırma Teknikleri	x	x	x	x
Hacettepe Ün.	Tasarım Araştırma Yöntemleri	x	-	-	x
Karatay Ün.	Araştırma Teknikleri	-	-	-	x
Marmara Ün.	Araştırma Yöntemleri	-	-	-	-
Medipol Ün.	Tasarım Araştırmaları ve Kuramı	x	x	x	x
Nişantaşı ün.	Araştırma Yöntemleri	-	-	-	-
Selçuk Ün.	Araştırma Teknikleri I-II	-	-	-	-

Tablo 4. Mevcut Derslerin Uygulama Çalışmalarıyla Desteklenme Durumu

Üniversite	Dersin Adı	Dersin Uygulamalarla Desteklenmesi			
		İsim	Amaç	Öğrenme Çıktısı	İçerik
Afyon Kocatepe Ün.	Tasarımda Araştırma Yöntemleri	-	x	x	x
Atılım Ün.	Araştırma ve Rapor Yazımı	x	x	x	x
Beykent Ün.	Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş	-	x	x	x
Bilgi Ün.	Tasarımda Araştırma Teknikleri	-	x	-	x
Hacettepe Ün.	Tasarım Araştırma Yöntemleri	-	x	-	x
Karatay Ün.	Araştırma Teknikleri	-	x	-	x
Marmara Ün.	Araştırma Yöntemleri	-	-	-	-
Medipol Ün.	Tasarım Araştırmaları ve Kuramı	-	-	x	x
Nişantaşı ün.	Araştırma Yöntemleri	-	-	-	x
Selçuk Ün.	Araştırma Teknikleri I-II	-	-	x	x

İç mimarlık lisans programlarında araştırma teknik ve yöntemlerini konu alan dersler genel anlamda öğrencilerin uygulamalı bir şekilde pratik yapmalarına ve ders sonunda bir ürün ortaya çıkarmalarına imkân tanımaktadır (Tablo 4). Fakat bu durum Tablo 1’de belirtilen ders saatleri hesaba katılarak düşünüldüğünde, uygulama çalışmalarının kısıtlı zaman çerçevesinde ne kadar verimli olabileceği düşündürücüdür.

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümünde yer alan “Araştırma Yöntemleri” adlı dersin amaç, öğrenme çıktıları ve içeriğinde; uygulama ile ilgili bir ifadeye rastlanmamıştır. Dersin bir dizi seminerden oluştuğu ifade edilmektedir. Medipol Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde yer alan “Tasarım Araştırmaları ve Kuramı” adlı dersin bilgi paketine göre; dersin uygulamalı olduğu ve ders içeriğini oluşturan teorik konuların bir kısmının öğrenciler tarafından pratik edilmesine önem verildiği anlaşılmaktadır. Atılım Üniversitesi İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı Bölümünde yer alan “Araştırma ve Rapor Yazımı” dersi, ders bilgi paketlerinde yer alan “isim, amaç,

öğrenme çıktısı ve içerik” bilgilerinde dersin uygulamalı olduğu vurgulanmış ve bu derste uygulama “Rapor Yazımı” şeklinde ele alınmıştır.

Araştırmalar bu kapsamdaki derslerin “uygulamalı, öğrenci merkezli, çok örnekli, gerçek hayatla ilişkilendirerek, tartışarak, araştırma yaparak ve bir sonuç ürün çıktısı oluşturarak” işlenmesi gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır (Tomakin, 2007). Oluşturulacak ders önerisinin; bir tasarım probleminin çözümü için uygulanacak çalışmalarla öğrencilerden pratik yapmalarına imkân tanıyacak biçimde şekillenmesi gerektiği düşünülmüştür.

İç mimarlık lisans programlarında araştırma teknik ve yöntemlerini konu alan dersler; amaçları, öğrenme çıktıları ve içerikleri incelendiğinde bilgi okuryazarlığını destekleme düzeyleri arasında farklılık olduğu ve bilgi okuryazarlığının aşamalarını oluşturan “bilme, erişim, değerlendirme, kullanma ve etik/yasal konular” başlıklarının bir kısmını desteklemediği görülmektedir. Ayrıca derslerin söz konusu başlıklardan birine odaklandığı, basamakların her biri için homojen dağılacak haftalık zaman çizelgesinin oluşturulmaya çalışılmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Mevcut Derslerin Bilgi Okuryazarlığı Aşamalarını Destekleme Durumu

Üniversite	Dersin Adı	Bilme	Erişim	Değerlendirme	Kullanma	Etik/ Yasal Konular	Odak
Afyon Kocatepe Ün.	Tasarımda Araştırma Yöntemleri	x	x	x	x	-	BİLME
Atılım Ün.	Araştırma ve Rapor Yazımı	x	-	x	x	x	KULLANMA
Beykent Ün.	Med. Sanat. Araşt. Yönt. Giriş	x	-	x	x	x	BİLME
Bilgi Ün.	Tasarımda Araştırma Teknikleri	x	-	x	x	-	KULLANMA
Hacettepe Ün.	Tasarım Araştırma Yöntemleri	x	x	x	x	-	DEĞERLENDİRME
Karatay Ün.	Araştırma Teknikleri	x	x	x	x	-	DEĞERLENDİRME
Marmara Ün.	Araştırma Yöntemleri	x	x	x	x	x	BİLME
Medipol Ün.	Tasarım Araştırmaları ve Kuramı	x	-	x	x	-	BİLME
Nişantaşı ün.	Araştırma Yöntemleri	x	x	x	x	-	KULLANMA
Selçuk Ün.	Araştırma Teknikleri I-II	x	x	x	x	x	BİLME

Bilgi okuryazarlığı becerileri birbirlerini tamamlayan beş aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalardan herhangi birinde problem yaşandığında araştırmada aksaklıklar yaşanması mümkündür. İncelemeye göre sadece Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümünde yer alan “Araştırma Yöntemleri” adlı ders ve Selçuk Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde yer alan “Araştırma Teknikleri I-II” dersleri bilgi okuryazarlığının beş aşamasını da kapsayacak şekildedir. Fakat ders bilgi paketlerine göre bu dersler “Bilme” odaklıdır. Diğer altı derste erişim ya da etik/yasal konular yer almamış, iki derste hem erişim hem de etik/yasal konular yer almamıştır (Tablo 5).

Yukarıdaki veriler tespit çalışmalarında elde edilen bulgularla örtüşmektedir. “İç mimarlık lisans program öğrenme çıktılarında erişim aşaması ile ilgili maddenin bulunmaması, öğrencilerin en çok farkındalık eksikliği yaşadığı başlığın etik/yasal konular olması, öğretim elemanlarının görüşüne göre erişim başlığının, etik/yasal konulardan sonraki en düşük düzeydeki öğrenci becerilerini ifade etmesi” göz önünde bulundurulursa iç mimarlık lisans programlarında bilgi okuryazarlığını destekleyen derslerin büyük bir çoğunluğunda bu iki başlıkla ilgili eksiklerin olması birbiriyle örtüşen ve bu yöndeki sıkıntıları tekrar işaret eden önemli sonuçlardır.

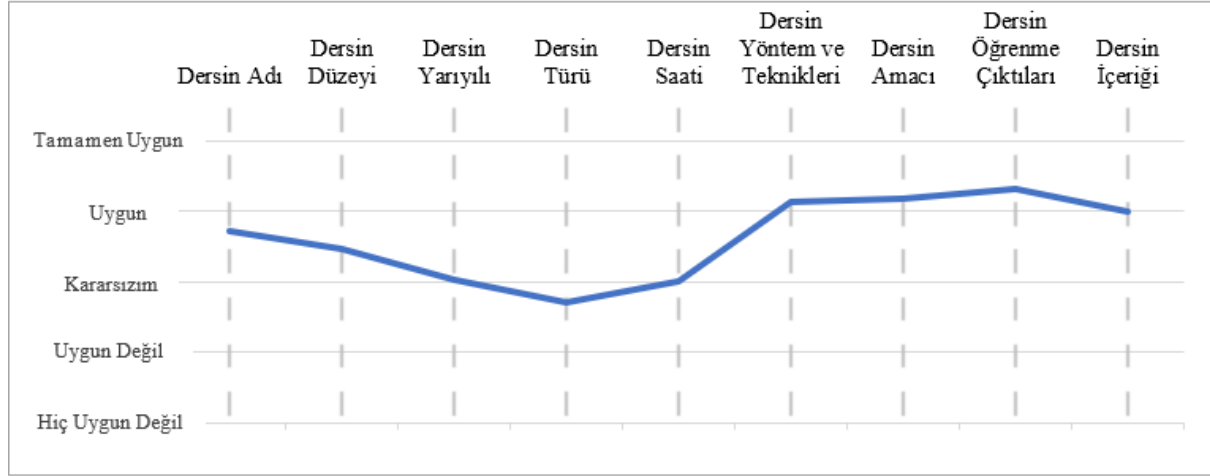
Çalışma sonucunda oluşturulacak ders önerisinin bilgi okuryazarlığı aşamalarının her birini içermesi ve mümkün olduğunca tek bir başlığa odaklanmadan, haftalık konu dağılımında homojen bir şekilde bilgi okuryazarlığının bilme, erişim, değerlendirme, kullanma ve etik/yasal konulardan oluşan beş aşamaya da hitap etmesi gerektiği düşünülmüştür.

İncelenen 10 derste yaşam boyu öğrenme bilinci ve bu kapsamda bilgi çağında yaşayan bireylerin bilgi ve becerilerini her geçen gün geliştirmesi gerektiği, iç mimarlıkta sürekli mesleki gelişimin önemi gibi konulara değinilmemiştir. Çalışma kapsamında oluşturulacak ders önerisinin önemli amaçlarından biri bu bilinç ve farkındalığı öğrencilere kazandırılmasıdır. Araştırma yöntem ve tekniklerini konu alan mevcut dersler yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturan bilgi okuryazarlığı becerilerini kısmen desteklese de daha çok öğrencilere bilimsel araştırma yöntemleri konusunda farkındalık kazandırmaya yönelik içeriktedir. Çalışma kapsamında oluşturulan ders önerisi bilgi okuryazarlığı odağında geliştirilen tespit çalışmalarıyla şekillenerek; yaşam boyu öğrenen, sürekli mesleki gelişim için kendi kendine öğrenmeyi öğrenmiş iç mimarlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda alana özgü

ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak tasarım süreciyle ilişkili uygulama çalışmalarıyla desteklenmiş ve bilgi okuryazarlığının tüm aşamalarının dikkate alındığı bağımsız bir ders önerisi oluşturulmuştur.

3.2. Ders Önerisiyle İlgili Uzman Görüşlerine Ait Bulgular

Uzman görüşleri, oluşturulan ders önerisi için dersin; adı, düzeyi, yarıyılı, türü, saati, öğretim yöntem ve teknikleri, amacı, öğrenme çıktıları, içeriği, haftalık konu anlatımı ve haftalık uygulama detayları doğrultusunda alınmıştır. Her başlık için taslak ders önerisinde bulunan ifadelerle ilgili uygunluğun ölçüldüğü kapalı uçlu kısım ve genel açıklama istenen açık uçlu kısım yer almaktadır. Kapalı uçlu kısımda uzmanlar “hiç uygun değil, uygun değil, kararsızım, uygun ve tamamen uygun” seçenekleri ile değerlendirme yapmıştır. Taslak ders önerisi kapsamında elde edilen uzman görüşleri aşağıdaki gibidir (Şekil1) (Tablo6).

Şekil 1. Değerlendirme Kriterlerine Ait Uzman Görüşlerinin Ortalaması

Tablo 6. Ders Önerisiyle İlgili Uzman Görüşleri

DERS ÖNERİSİ İÇERİĞİ		UZMAN GÖRÜŞÜ	
		UYGUNLUK	AÇIKLAMA
Dersin Adı	İç Mimarlıkta Bilgi Okuryazarlığı	Kararsızım	Dersin adı, dersin tasarım süreciyle ilişkisini vurgulayacak şekilde olmalıdır.
Dersin Düzeyi	Lisans	Kararsızım	Ders, bu şekilde lisans düzeyi öğrencileri için ağır olabilir.
Dersin Yarıyılı	3. Yarıyıl	Kararsızım	Ders veriminin artması için daha üst yarıyıllar tercih edilebilir, Öğrencilerin eğitim sürecine daha çok etki etmesi açısından erken yarıyıllar tercih edilebilir.
Dersin Türü	Zorunlu	Kararsızım	Dersin içeriği kıymetli olduğundan tüm öğrencilerin yararlanacağı zorunlu bir ders olarak düşünülmelidir.
Dersin Saati	2+2 (Haftalık)	Kararsızım	Programda belirtilen uygulamaların önerilen saatte gerçekleştirilmesi çok zor olduğundan ders saati artırılmalıdır.
Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Araştırma, Tartışma, Problem Çözme	Uygun	Öğretim yöntemlerine “Araştırma” da eklenmelidir.
Dersin Amacı	(Tablo7)	Uygun	Daha net ifade edilebilir.
Dersin Öğrenme Çıktıları	(Tablo8)	Uygun	Aynı konuyu ifade eden öğrenme çıktıları bulunmamasına özen gösterilmelidir, maddelerden bazıları yer değiştirebilir.
Dersin İçeriği	(Tablo9)	Uygun	Ders verilmeye başladıktan sonra gerek görülürse içerikle ilgili güncelleme yapılabilir, Üniversite eğitiminin temel amaçlarından olan bilgiye ulaşımı, ulaşılan bilginin değerlendirilmesini ve kullanılmasını amaçlayan ders içeriği mesleki kaliteyi arttıracaktır.
Dersin Haftalık Konu Anlatımı	(Tablo9)	Uygun	Sıralamada değişikliklere gidilebilir. Etik bilinçle ilgili konular daha önceki haftalara alınabilir. Görsel veri toplama teknikleri ve görsel veri analiz teknikleri konu anlatımlarına dahil edilmelidir.
Dersin Haftalık Uygulama Detayı	(Tablo9)	Uygun	Değerlendirme başlığındaki uygulamalar lisans düzeyi öğrenciler için ağır olabilir, Görsel veri toplama ve değerlendirme tekniklerinin de uygulamaya dahil edilmesi gerekir.

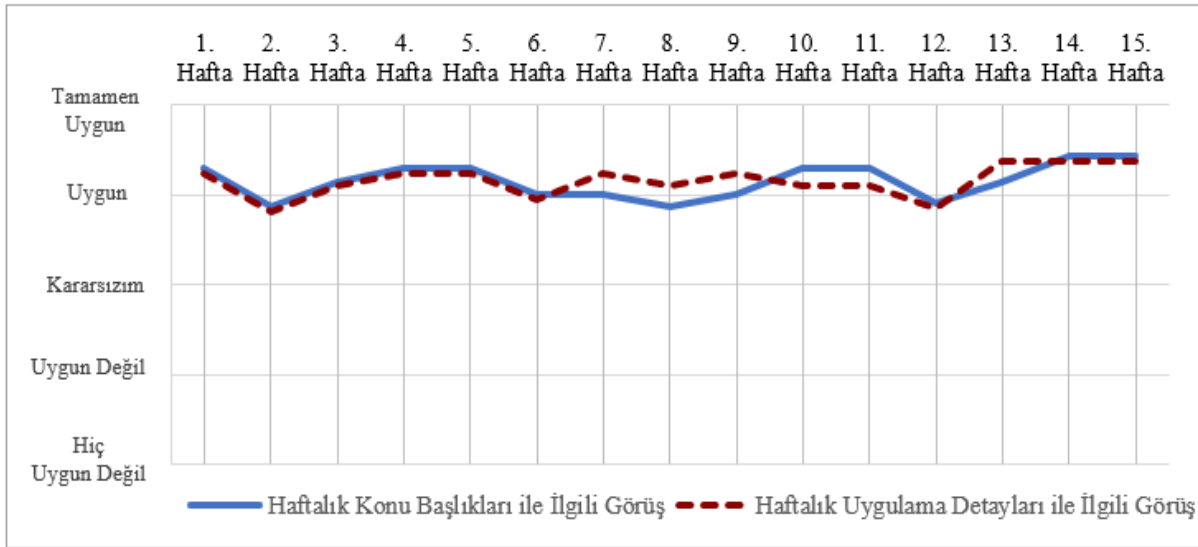
Ders önerisi, uzman grubu görüşlerine göre genel anlamda uygun bulunmuştur.

Dersin Türü: En çok tekrarlanan görüş; dersin seçmeli bir ders olarak değil, zorunlu bir ders olarak verilmesi gerektiği yönündedir. Zorunlu bir dersin mevcut programlara dahil edilmesi sürecinin kolay olmaması sebebiyle yeni açılacak iç mimarlık bölümleri için örnek teşkil edebileceği belirtilmiştir.

Ders Saati: Dersin zorunlu bir ders olarak önerilmesi aynı zamanda ders saatinin artırılabilmesine olanak sağlayacaktır. Özellikle dersin uygulama kısmı ile ilişkili olarak ders saatinin artırılması gerektiği sıkça dile getirilmiştir. Ayrıca hazırlanan taslak ders içeriğinin 3. yarıyıl lisans öğrencileri için ağır olduğu yorumu yapılmış ve bu bağlamda özellikle değerlendirme başlığındaki kurgunun basitleştirilebileceği önerisi yapılmıştır (Tablo7).

Çalışmanın amacı: “Bu ders öğrencinin, iç mimari tasarım sürecinde karşılaşılabileceği bir problemin nesnel çözümü için araştırmadan nasıl yararlanabileceği konusunda pratik yaparak farkındalık kazanmasını amaçlamaktadır.” şeklinde başlangıçta belirlenmiştir. Değerlendirmelerde daha net ifade edilmesi vurgusu yapılması nedeni ile amaç güncellenmiştir (Tablo7)

Haftalık ders içeriği: Uzmanlara sunulan taslak ders önerisinde haftalık ders içeriği, konu başlıkları ve ilgili hafta için düşünülen uygulama çalışmaları ile birlikte aktarılmıştır. Konu başlıkları genel anlamda uygun görülmüş, 10. ve 11. Haftada yer alan “Tasarım Raporunun Hazırlanması” ve yine aynı konuyla ilişkili olarak 14. ve 15. haftalarda bulunan “Raporun Sunumu” başlıkları tamamen uygun görülmüştür. Bu noktada bir sıra değişikliğine gidilebileceği ve tasarımda etik bilinç ile ilişkili konuların, rapor hazırlanması ile ilgili olan konulardan öncesine alınabileceği yorumları yapılmıştır (Tablo6). Haftalık uygulamalarla ilgili değerlendirmeler genel anlamda konu başlıklarıyla aynı çizgidedir. Ders kapsamında uygulamalara yer verilmesinin önemli olduğu tekrarlanmış, ders saati ve ders yarıyılı ile kıyaslandığında mevcut uygulama çalışmalarının hafifletilebileceği yorumu yapılmıştır (Şekil2).

Şekil 2. Haftalık Ders İçeriklerine İlişkin Uzman Görüşleri

4. ÖNERİ

Taslak ders önerisi uzman görüşleri doğrultusunda güncellenmiştir. Çalışma kapsamında İç Mimarlık lisans eğitimi için oluşturulan, tasarım süreciyle ilişkilendirilmiş ve uygulama çalışmalarıyla desteklenmiş ders önerisinin genel bilgileri ve içeriği aşağıdaki gibidir (Tablo 7,8,9).

Tablo 7. Çalışma Kapsamında Oluşturulan Ders Önerisinin Genel Bilgileri

DERSİN ADI	Tasarım Sürecinde Bilgi Okuryazarlığı
DERSİN DÜZEYİ	Lisans
DERSİN YARIYILI	3
DERSİN TÜRÜ	Zorunlu
SAATİ (TEORİK + UYGULAMA)	2+2 (Haftalık)
ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Araştırma, Tartışma, Problem Çözme
DERSİN AMACI	Bu ders, tasarım sürecinde bilgi okuryazarlığı konusunda farkındalık oluşturmayı ve bu yönde öğrencilerin beceriler kazanmasını amaçlamaktadır.

Ders, iç mimari bir tasarım problemini çözme sürecinde; araştırmanın nasıl kullanılması gerektiğinin açıklandığı teorik anlatıma ek olarak öğrencinin bu bilgileri pratik yapmasıyla pekiştirebileceği uygulamalardan oluşmaktadır.

Ders konularını kapsayan teorik içerik sekiz ana başlıkta toplanmıştır:

1. Yaşam Boyu Öğrenme, Bilgi Okuryazarlığı ve İç Mimarlıkla İlişkisi
2. Tasarım Sürecinde Araştırma
3. Araştırma Stratejisi
4. Bilgiye Erişim ve Eleştirel Değerlendirme
5. Veri Analiz Teknikleri
6. Tasarımda Etik Bilinç
7. Tasarım Raporunun Hazırlanması
8. Raporun Sunumu

Uygulama;

- Teorik konunun örneklendirilmesiyle ve öğrencilerin karşılaştıkları problemlerle ilişkilendirerek yapılan sınıf içi tartışmalardan,
- Araştırma sürecindeki iş yükünü hafifletmek ve bir grubun parçası olarak çalışma pratiği edinmelerini sağlamak için grup çalışmalarından,
- Öğrencilerin araştırmalarını bireysel ifadelerle özgün bir şekilde aktarma pratiği edinmelerini amaçlayan bireysel çalışmalardan oluşmaktadır.

Uygulamada öğrencinin iç mimari bir proje kapsamında tasarım problemi belirlemesi ve bu problemin çözümü için;

- Araştırma stratejisi geliştirmesi
- İhtiyaç duyulan bilgi kaynaklarına ulaşması, ikincil ve birincil verileri elde etmesi, değerlendirmesi,
- Verileri elde etmesi ve analiz etmesi,

Araştırmasını etik/yasal çerçeveye uygun bir şekilde tasarım raporu formatına aktarması ve çalışmasını sunması istenmektedir.

Tablo 8. Çalışma Kapsamında Oluşturulan Ders Önerisinin Öğrenme Çıktıları

DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI	
Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler:	
1. Yaşam boyu öğrenme bilinciyle, iç mimarlıkta sürekli mesleki gelişimin önemini algılayabilecek,	1.1. Sahip olduğu bilgi ve becerilerinin zamanla güncellenmesi gerektiği bilincinde olacak, 1.2. Bilgi gereksinimi, bilgi türleri ve bilimsel veri kavramlarını iç mimarlık disipliniyle ilişkilendirebilecek,
2. Bir iç mimari tasarım sorunu üzerine tartışabilecek ve nesnel çözüm odaklı bir tasarım problemi belirleyebilecek,	2.1. Bir araştırmanın temel prensipleri hakkında bilgi sahibi olacak, 2.2. Tasarım için ne tür bilgiye gereksinim duyulduğunu belirleyebilecek, 2.3. İhtiyaç duyulan bilgiyi mimari terimlerle ifade edebilecek, 3.2. Farklı araştırma teknikleri hakkında bilgi sahibi olacak, 3.3. Tasarım problemi için uygun araştırma yöntemini seçebilecek, 3.4. Bilgiyi aramaya nasıl başlayacağına karar verebilecek, 3.5. Araştırma süresince takip edeceği adımları belirleyebilecek, 3.6. Gereken bilgiye erişmek için ne kadar zaman ayrılması gerektiğini hesaplayabilecek,
3. Herhangi bir tasarım problemini çözmek üzere etkili araştırma stratejileri geliştirebilecek,	4.1. İç mimarlık alanıyla ilgili basılı ve elektronik bilgi kaynaklarını tanıyacak ve bu kaynaklara erişebilecek, 4.2. Üniversite kütüphanesinden ne tür bilgiler elde edebileceğini bilecek ve araştırmalarında kütüphaneden yararlanabilecek, 4.3. Yabancı kaynaklardan yararlanabilecek, 4.4. Bilgi aramada anahtar sözcükler, eşanlamlı sözcükler ve ilişkili terimleri kullanabilecek,
4. Tasarım sürecinde ihtiyaç duyduğu bilgiye etkin bir şekilde erişebilecek,	5.1. Bilgi kaynağının temel düşüncelerini özetleyebilecek, 5.2. Birincil ve ikincil kaynakları kullanabilecek, 5.3. Edinilen bilginin araştırma veya bilgi ihtiyacını karşılayıp karşılamadığını belirleyebilecek, 5.4. Bilgiyi ve bilgi kaynaklarını güvenilirlik, geçerlilik, tarafsızlık, güncellik gibi ölçütlere dayanarak eleştirel değerlendirecek,
5. Bilgiyi eleştirel değerlendirmenin önemi ile ilgili farkındalığa sahip olacak,	6.1. Edindiği bilgileri nasıl değerlendirmesi gerektiğini belirleyebilecek, 6.2. Bilimsel veri analiz yöntemleri hakkında bilgi sahibi olacak, 6.3. Araştırma konusuna uygun analiz yöntemini seçebilecek,
6. Gerektiğinde tasarımı için, çeşitli bilimsel veri analiz yöntemleri kullanarak çözüm üretebilecek,	7.1. Rapor yazımı ile ilgili temel bilgilere sahip olacak, 7.2. Edindiği yeni bilgileri öncekilerle sentezleyebilecek, 7.3. Edindiği bilgileri kendi sözcükleriyle yeniden ifade edebilecek, 7.4. Çalışmasının sonuçlarını yazılı olarak sunabilecek, 7.5. Çalışmalarını ifade etmede farklı yazılımlar kullanabilecek,
7. Bulgu ve irdelemelerini özgün ve anlaşılır biçimde aktarabilecek, araştırmalarını yazı diline dökebilecek,	8.1. İç mimarlık disipliniyle ilişkili etik ve yasal sorumlulukların bilincinde olacak, 8.2. Esinlenmek ile fikir hırsızlığı arasındaki farkı ayırt edebilecek, 8.3. Bilgi kullanımında etik/yasal konularla ilgili farkındalığa sahip olacak, 8.4. Telif hakkı olan materyallerin kullanımında gerekli hassasiyeti gösterecek, 8.5. Alıntı ve göndermeleri kurala uygun yapabilecek, 8.6. Metin içinde ve sonunda kaynak verecek/dipnot belirtebilecek,
8. İç mimarlık disiplini ve tasarım için bilgi kullanımı konularını kapsayan etik/yasal sorumlulukların bilincinde olacak,	9.1. Hedef kitleyi düşünerek sunum formatı oluşturabilecek, 9.2. Çalışma sonuçlarını görsel anlatımlarla destekleyebilecek, 9.3. Çalışma sonuçlarını sözlü olarak sunabilecektir.
9. Herhangi bir iç mimari proje için yapmış olduğu araştırmalarını rapor formatında sunabilecektir.	

Tablo 9. Ders Önerisinin Haftalık Konu Anlatımı ve Uygulama Çalışmaları

H.	KONU- TEORİK ANLATIM	UYGULAMA
1.	1. YAŞAM BOYU ÖĞRENME, BİLGİ OKURYAZARLIĞI VE TASARIMLA İLİŞKİSİ 1.1. Tasarımda Bilgi İhtiyacı ve Bilginin Önemi	SINIF İÇİ TARTIŞMA Ders Kapsamında Araştırması Yapılacak Olan İç Mekân Tasarım Konusunun Seçilmesi, Tartışılması
2	2. TASARIM SÜRECİNDE ARAŞTIRMA 2.1. Araştırma Nedir? 2.2. Tasarım Sürecinde Araştırmanın Önemi 2.2. Tasarım Problemi	SINIF İÇİ TARTIŞMA Tasarım Problemlerinin Belirlemesi, Tartışılması Seçilen Problemlerin Çözümü İçin Birlikte Çalışacak Olan Öğrenci Gruplarının Oluşturulması
3	3. ARAŞTIRMA STRATEJİSİ 3.1. Araştırma Stratejisi Nedir? 3.2. Tasarım Sürecinde Bir Araştırmanın Planlanması	GRUP ÇALIŞMASI Taslak Araştırma Stratejisinin Oluşturulması, Tartışılması
4	4. BİLGİYE ERİŞİM VE ELEŞTİREL DEĞERLENDİRME 4.1. Bilgi Nedir? 4.2. Bilgi Türleri 4.3. Basılı Kaynaklar ve Kütüphane 4.4. Elektronik Kaynaklar ve İnternet 4.5. Bilgiyi Eleştirel Değerlendirmenin Önemi	GRUP ÇALIŞMASI Üniversite Kütüphanesinde Araştırma Çalışması Elde Edilen Bilgilerin Paylaşılması, Karşılaştırılması, Değerlendirilmesi ve Tartışılması
5	4.6. Tasarım Sürecinde Bilginin Önemi 4.7. Tasarımla İlişkili Bilgi Kaynakları/Türleri	GRUP ÇALIŞMASI İnternet Üzerinden Araştırma Çalışması Elde Edilen Bilgilerin Paylaşılması, Karşılaştırılması, Değerlendirilmesi ve Tartışılması
6.	5. VERİ ANALİZ TEKNİKLERİ 5.1. Veri Nedir? 5.2. Veri Türleri 5.3. Tasarım Sürecinde Veri	GRUP ÇALIŞMASI Araştırma Stratejisinin Güncellenmesi, Tartışılması
7.	5.4. Veri Analiz Teknikleri Nelerdir? 5.5. Görüşme Tekniği 5.6. Anket Tekniği	GRUP ÇALIŞMASI Tasarım Problemi İçin Uygun Analiz Tekniğinin Tartışılması
8	5.7. Gözlem Tekniği 5.8. Görsel Analiz Tekniği	GRUP ÇALIŞMASI Tasarım Problemi İçin Uygun Analiz Tekniğinin Belirlenmesi
9.	Ara Sınav (Ödev Teslimi: Verilerin Elde Edilmesi ve Analiz Edilmesi)	
10.	6. TASARIMDA ETİK BİLİNÇ 6.1. Etik ve Yasal Sorumluluk Nedir? 6.2. Tasarımda Esinlenme ve İntihal Kavramları 6.3. İç Mimarlıkta Mesleki Etik ve Yasal Sorumluluklar	SINIF İÇİ TARTIŞMA Tasarım ve İç Mimarlık Disiplini İle İlgili Etik ve Yasal Konuların Tartışılması
11	6.4. Araştırmalarda Referans Belirtme Bilinci ve Önemi 6.5. Bilimsel Metin Yazımında Alıntı, Gönderme ve Dipnot	BİREYSEL ÇALIŞMA Çalışmada Kullanılan Tüm Kaynakların Belirtilen Sistem Doğrultusunda Listelenmesi
12	7. TASARIM RAPORUNUN HAZIRLANMASI 7.1. Rapor Nedir? 7.1. Tasarım Raporu 7.1. Raporun İçeriği, Biçimsel Yapısı ve Niteliği	BİREYSEL ÇALIŞMA Rapor Hazırlamaya Başlanması, Rapor İçeriği ve Biçiminin Netleşmesi
13.	7.2. Bulgu ve İrdemelerin Rapora Aktarılması 7.3. Tasarım Raporunda Özgünlüğün Önemi	BİREYSEL ÇALIŞMA- RAPOR KRİTİĞİ Araştırmanın Yazı Formatına Aktarılması Çalışmanın Kişisel Yorumlarla Özgünleşmesi
14.	8. RAPORUN SUNUMU 8.1. Sunum Hazırlanırken Nelere Dikkat Edilmelidir? 8.2. Sunum Esnasında Nelere Dikkat Edilmelidir?	BİREYSEL ÇALIŞMA- SUNUM KRİTİĞİ Rapor Sunumunun Hazırlanması
15.	Çalışmaların Sunulması	SINIF İÇİ TARTIŞMA Çalışmaların Sınıf İçerisinde Değerlendirilmesi, Tartışılması Final Teslimi İçin Son Kritiklerin Alınması
16.	Final (RAPOR TESLİMİ)	

5. SONUÇ

Bireylerin mesleki hayatında belirleyici rol oynayan ve eğitim zincirinin önemli bir halkasını oluşturan üniversiteler, öğrencilere yaşam boyu öğrenme becerisi kazandırma yolunda önemli sorumluluklar üstlenmektedir. Üniversiteler hangi bilgiye nasıl ulaşılacağı, bilginin ne şekilde değerlendirilip, nasıl çözüm amaçlı kullanılabileceği konusunda bilinç ve beceriler kazandırmalıdır. Bu beceriler bilgi okuryazarlığı becerilerini ifade etmektedir. Bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştiren öğrenciler hem okul yaşamlarında hem de meslek hayatlarında karşılaştıkları problemleri çözme yolunda, yaşam boyu devam edecek bir öğrenme becerisi kazanmış olacaklardır. Bu sebeple disiplinlere ait öğretim programlarının öğrenme çıktıları, belirlenirken bilgi okuryazarlığı becerileri ile bütünleştirilerek tasarlanması, bilgi okuryazarı bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir unsurdur. Programlarda bilgi okuryazarlığı ile ilgili informal etkinliklere yer verilmesi ya da bilgi okuryazarlığının ders içeriklerine dahil edilmesi fayda sağlayacaktır. Öğrencilerin zorlandıkları konuların tespit edilip alanın

gereksinimlerini karşılayacak şekilde bağımsız bir ders oluşturulması ileri düzeyde bilgi okuryazarlığının sağlanması için en önemli adım olarak ifade edilmektedir.

İç mimarlık alanında bilgi okuryazarlığı ile ilgili özgün içerikte bağımsız ve zorunlu bir dersin geliştirilmesi, ileri düzeyde becerilerin kazanılması yönünde en önemli adım olacaktır. Fakat bilgi okuryazarlığı programları ilk etapta üniversite veya fakülte bünyesinde ortak zorunlu bir ders biçiminde yapılandırılabilir. Bu, tüm öğrencilerin temel becerileri kazanmalarını sağlayacaktır. Ayrıca iç mimarlık eğitimi içerisinde mevcut ders içerikleri bilgi okuryazarlığını destekleyecek şekilde güncellenebilir veya bilgi okuryazarlığını destekleyen yeni seçmeli dersler açılabilir. Hedef kitlenin en çok eğitime gereksinim duydukları konuların belirlenmesi ve bu doğrultuda bilgi okuryazarlığı programlarının içeriğinin oluşturulması gerekmektedir. Bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinde uygulamanın önemi unutulmamalı, bunun için gerekli imkanların oluşturulmasına özen gösterilmelidir.

Çalışma kapsamında oluşturulan ders önerisinin, lisans programlarının farklılaşan politikaları, değişen öğrenci profili, iç mimarlık alanındaki güncel gelişmeler ve zamanla gelişen bilgi okuryazarlığı gereksinimleri doğrultusunda yeniden ele alınıp değerlendirilmesi önerilmektedir. İç mimarlık alanında bilgiye erişim ve bilgi kullanımıyla ilgili araştırmaların artırılması gerekmektedir. Bilgi tüketiminin tasarım süreciyle ilişkilendirilerek alanda araştırma verimliliğinin geliştirilmesi, hızla gelişen bilgi dünyasına ayak uydurabilen ve yaşam boyu öğrenebilen iç mimarların mezun edilmesi açısından oldukça değerlidir. Bu kapsamda yapılacak olan çalışmaların hızla çoğalması ve zenginleşmesi alana önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Açııcı, K. F. ve İslamoğlu, S. Ö. (2011). *Mimarlık Eğitiminde Geleneksel Mimari Okumalar. Mimarlar Odası Konya Şubesi*, 6, 40-45.
- Aldemir, A. (2003). Bilgiye Erişimde Yeni Yaklaşım: Bilgi Okuryazarlığı, *ÜNAK'03 Bilgiye Erişimde Değişen Yollar ve II. Tıbbi Bilgi Yönetimi ve Teknolojileri Sempozyumu*, Başkent Üniversitesi, Eylül, Ankara, 271-281.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu S. (2002). Öğretmenlere Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Kazandırılması Üzerine Bir Çalışma. *Türk Kütüphaneciliği*, 16, 123-138.
- Çakın, İ. (1998). Üniversitelerimizin Bilgiye Erişim Ortamları: Genel Değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (Cumhuriyetimizin 75. Yılı Özel Sayısı), 37-67.
- Garip, E., Garip, S. B. ve Eke M. A. S. (2015). İç Mimarlık Eğitiminde Tasarım ve Ölçek Bağlamında Farklı Yaklaşımlar: Bitirme Çalışmaları Üzerinden Bir İnceleme. *İÇMEK III - İç Mimarlık Eğitimi 3. Ulusal Kongresi/Atölye*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 269-279.
- Kaptan, B. B. (1999). 20. Yüzyılda İç Mimarlığın Oluşum Süreci, *Antik & Dekor*, 52, 144-151.
- Özel, N., (2013). *Araştırma Görevlilerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bağlamında Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Kazandırılması*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özel, N., (2016). Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Değerlendirilmesi: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 17, 247-264.
- Polat, C. (2005). *Üniversitelerde Kütüphane Merkezli Bilgi Okuryazarlığı Programlarının Geliştirilmesi: Hacettepe Üniversitesi Örneği*. Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Polat, C. (2006). Bilgi Çağında Üniversite Eğitimi İçin Bir Açılım: Bilgi Okuryazarlığı Öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 12, 249-266.
- Stern, C. (2003). *Measuring Students' Information Literacy Competency*, A. Martin, H. Rader (Eds.) Information and IT literacy: Enabling Learning in The 21st Century, Londra, İngiltere, 112-119.
- Sargın, H. (2012). İç mimarlık Eğitiminde Etik Felsefe ve Meslek Etiğinin Önemi. *İÇMEK II- İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 108-116.

- Silav, M. (2012). Disiplinler arası Ortak Yaklaşım: Estetik Olgusu. *İÇMEK II- İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 141-145.
- Tomakin, E. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersinin Etkin Öğretilmesinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 37-65.
- Turgay, O. (2015). Stüdyo Kültürü Bağlamında Edinilen Tasarım Nosyonunun Sürdürülebilirliği. *İÇMEK III- İç Mimarlık Eğitimi 3. Ulusal Kongresi/Atölye*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 201-225.
- URL1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Tasarımda Araştırma Yöntemleri Dersi Bilgi Paketi. obs.aku.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=01673660034404389123669038760219738968389123221034440389283773521463329138923556038960363783549537819344563853631111355853111432230333033318337378363423738532104331593524037266366483329138880377213848833348389123830431.htm, Erişim: 25.04.2017.
- URL-2. Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Araştırma ve Rapor Yazımı Dersi Bilgi Paketi. <http://ects.atilim.edu.tr/ects/course/circulumId/43/id/2028?lang=tr.htm>, Erişim: 26.04.2017.
- URL-3. Beykent Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş Dersi Bilgi Paketi. <http://ebs.beykent.edu.tr/2015/TR/Akademik-Programlar/Lisans/941/942/1397/Ders-Plani-ve-Yapisi/211022600001202.htm>, Erişim: 27.04.2017.
- URL-4. Bilgi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Tasarımda Araştırma Teknikleri Dersi Bilgi Paketi. ects.bilgi.edu.tr/Department/GeneralInfo?catalog_departmentId=29771.htm Erişim: 24.04.2017.
- URL-5. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Tasarım Araştırma Yöntemleri Dersi Bilgi Paketi. akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=DRSTNM_0000000000000000000000821&ders_kod=%DD%C7T498&zs_link=1&rg_kod=465&submenuheader=2.htm, Erişim: 27.04.2017.
- URL-6. Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Araştırma Teknikleri Dersi Bilgi Paketi. <https://www.karatay.edu.tr/?sayfa=d1d28c292ffc01479a55a08b86f05959.htm>, Erişim: 29.04.2017.
- URL-7. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Araştırma Yöntemleri Dersi Bilgi Paketi. <http://llp.marmara.edu.tr/course.aspx?zs=1&mod=1&kultur=tr-tr&program=44&did=9638&mid=13560&pmid=44&mufredatTurId=932001&organizasyonId=51.htm>, Erişim: 29.04.2017.
- URL-8. Medipol Üniversitesi Güzel Sanatlar Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Tasarım Araştırmaları ve Kuramı Dersi Bilgi Paketi. <https://mebistest.medipol.edu.tr/programbilgi/program/10086.htm>, Erişim: 30.04.2017.
- URL-9. Nişantaşı Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Araştırma Yöntemleri Dersi Bilgi Paketi. <https://www.nisantasi.edu.tr/bolumler-43374/i-c-mimarlik-63.htm>, Erişim: 29.04.2017.